

for Tiden i alt Fald tør jeg ikke gaa saa vidt. Naar jeg her fremdeles skulde nævne noget af det, det kirkelige Raad har virket for, og som jeg tror ogsaa vil vinde Sympati her i Tinget, er det det, at gøre Alvor, saa fuldt Alvor som muligt af Tolerancen over for Sekterere og over for Medlemmer af andre kirkelige Samfund. Det kan jeg sige er sket ikke blot ved forskellige Smaabestemmelser, men ogsaa paa den Maade, at Biskopperne indbyrdes ere blevne enige om at paavirke deres Præstestand i den Retning, og det har paa forskellige Maader vist sig at være saare heldigt, kort sagt, maaske det maa være mig tilladt at udtale som min Anskuelse, at Kirkeraadet fortjener en bedre og gunstigere Bedømmelse, end der ofte er blevet det til Del. Det er gaaet saaledes, at medens Præsterne til at begynde med jublede over at have faaet det, og saa efter at der var gaaet nogle Aar, syntes, at der skete alt for lidt, tror jeg, at det nu har vundet almindelig Paaskønnelse hos Præstestanden. Det er mit Haab, at den Tid ogsaa vil komme, da det vil vinde almindelig Paaskønnelse hos Lægfolk og ogsaa Paaskønnelse hos Rigsdagen, og jeg tror særligt, det vilde hjælpe dertil, om man vilde gøre sig det klart, at der er intet som det kirkelige Raad mindre tilsigter, end at tilrane sig nogen som helst Magt.

Jeg maa for mit Vedkommende sige, at en Ting er bleven mig klar ikke blot ved en almindelig historisk Betragtning men ogsaa ved nærmere gaaende Studier, og det er, at der er intet fordærligere for en Kirke eller for religiøse Samfund og intet fordærligere for Præstestanden selv, end om man vilde indføre Præstevælde og give Præstestanden politisk Magt. Det ønsker jeg paa ingen Maade. Hermed vil jeg — jeg vil bede de Herrer undskylde, at jeg bruger nogen Tid, men det er saa vigtige Spørgsmaal her er Tale om — gaa over til at tale om det, som det højtærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds drog frem, nemlig Opretelsen af et Stiftskonvent i Lolland-Falsters Stift. Det er fuldbyrdet, efter at jeg er bleven Kultusminister, og jeg skal paa tage mig det fulde Ansvar for, at det er sat i Gang, det var saaledes fremme, at der kun behøvedes den endelige Bestemmelse, da det blev vedtaget paa sidste Landemode, hvor jeg i den Anledning gav Møde. Ogsaa der kunde jeg henvise til mine Udtalelser, der foreligge trykte; men da de foreligge trykte i Landemodets Beretning, som ikke er tilgængelig for Tin-

gets Medlemmer, maa jeg udtale mig lidt nærmere. Det er, som jeg udtalte den Gang og har udtalt før, paa ingen Maade Hensigten derved at tilsligne sig en kirkelig Forfatning eller noget, der ligner det. Det er for mit Vedkommende bestemt betonet under alle Forhandlingerne, som ere førte derom, at saadanne Forsamlinger ikke havde mindste Myndighed eller Beslutningsevne, ja, naar det kom til Stykket, egentlig ikke havde nogen retslig Eksistens, det er rent private Forbindelser. Naar jeg skal sige, hvad der bevægede mig til at faa denne Sag i Gang, maa jeg henvise til noget, som er de fleste af Tingets ærede Medlemmer eller maaske alle bekendt — enkelte ere maaske selv Medlemmer deraf — det saakaldte Menighedskonvent, som ingen vil betragte som en repræsentativ Forsamling, da det er en fuldstændig fri Forsamling af Mænd, som ere enedes om at samles, Præster og Lægfolk, som ere anmodede af Præster om at træde til. Jeg skal tilstaa, at da det først blev dannet, saa jeg paa det med lidt Betænkelighed, men i Aarenes Løb har jeg lært at paaskønne denne Forsamling, paaskønne ikke blot det Samarbejde mellem Præster og Lægfolk, der har fundet Sted, men ogsaa den Aand, hvori det har virket, og om der end er kommet Ting frem, jeg ikke kan billige, har det dog i det hele bidraget til det kirkelige Livs Udvikling her i Landet. Det er slet ikke andet, der er tilsigtet med det Stiftskonvent, der er oprettet i Lolland-Falsters Stift end at bidrage til Samarbejde mellem Præster og Lægfolk for derved at fremme det kirkelige Liv. Men da det ofte er blevet forvekslet med Landemoderne og ogsaa af det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds, maa jeg maaske sige et Par Ord derom. Der eksisterer som bekendt en lovlig kirkelig Forsamling, Landemode, bestaaende af Stiftamtmanden som Regeringens Repræsentant, Biskoppen og Provsterne i Stiftet. Landemodet har forskellige administrative Ting at besørge, og nu er det efterhaanden blevet saaledes, og det er gaaet saaledes i en Aarrække, at man fra Ministeriets Side foruden at henvende sig til Biskopperne ogsaa har henvendt sig til Landemoderne, og saa er det i en Række Aar — om jeg ikke tager fejl, en 30—40 Aar — gaaet saaledes, at disse Landemoder bleve udvidede ved enkelte Lejligheder, saa at samtlige Præster i Stiftet vare berettigede til at møde og deltage i Forhandlingerne, men ikke i Afstemningerne. I de fleste Stifter have Præsterne og Biskopperne taget sig